

Ölçekleri Göre Haritalar

A) Büyük Ölçekli Haritalar

Ölçeği 1/1 ile 1/200.000 arasında değişen haritalardır. Bu tip haritalar genellikle yüksek ayrıntı ihtiyacı olan işlerde kullanılmaktadır. Bu bakımdan planlar büyük ölçekli haritalardır. Örneğin; kent planları ve askeri topografya haritaları bu türden haritalardır.

- Ölçeğin sayı değeri küçüktür.
- Şehrin sokakları ayrıntılı biçimde görülmektedir.
- Ölçeğin küçültme oranı azdır.
- Eğer şehrin tamamını göstermek isteseydik, çok büyük kâğıtlar kullanmamız gerekecekti.
- Ayrıntılı olduğu için günlük hayatta kullanışlıdır.

B) Orta Ölçekli Haritalar

Ölçeği 1/200.000 ile 1/500.000 arasında değişen haritalardır. Bu haritalarda genellikle ayrıntı düzeyi fazla değildir.

- Ölçeğin sayı değeri büyümüş ama ölçek küçülmüştür.
- Haritanın gösterdiği alan genişlemiştir.
- Ancak şehirle ilgili ayrıntılar ortadan kalkmıştır.
- Artık cadde ve sokaklar değil yalnızca ilçeler görülmektedir.

C) Küçük Ölçekli Haritalar

Ölçeği 1/500.000'den daha küçük haritalardır. Bu haritalar genellikle atlas ve kitaplarda kullanılan, ayrıntıların hemen hiç görülmediği haritalardır. Bu haritalarda iller, akarsular ve dağlar gibi başlıca büyük unsurlar gösterilir.

- Ölçek değeri artık sayısal olarak çok büyümüş ve ayrıntılar tamamen ortadan kalmıştır. (1/500.000'den daha küçük haritalar)
- Haritanın gösterdiği alan çok genişlemiştir.
- Dünyanın tümünü bu haritada, küçük bir kâğıt üzerinde göstermek mümkündür.

UYARI

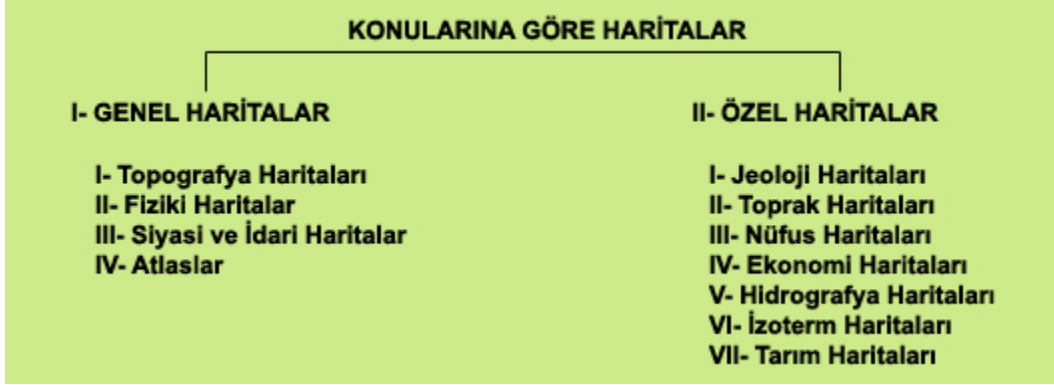
Farklı ölçekle çizilen haritalarda

- Coğrafi koordinatlar,
- İki nokta arası gerçek uzaklık daima aynıdır.

Ancak;

- Ölçek,

- İki nokta arası harita uzaklığı,
- Kâğıt üzerinde kapladıkları alan farklıdır.

GENEL HARİTALAR

Herhangi bir konu hakkında genel bir bilgi vermek amacıyla hazırlanmış herkes tarafından anlaşılabilen, basit tasarlanmış haritalardır.

I- Topoğrafya Haritaları

İzohips (eş yükselti) eğrisi yöntemi ile yapılır. Araziyi ölçekleri oranında ayrıntıları ile gösterirler. Ölçekleri 1 / 20.000 ile 1 / 500.000 arasında değişir. 1 / 20.000'den büyük ölçekli olanlar kadastro işlerinde ve askeri amaçlarla kullanılır. Bu haritalardan ölçek, uzunluk alan ve eğim hesaplamada yararlanır.

II- Fiziki Haritalar

Fiziki haritalar, yeryüzünün kabartı ve çukurluklarını gösteren orta ya da büyük ölçekli haritalardır. Fiziki haritalar hazırlanırken eş yükselti ve eş derinlik eğrileri geniş aralıklarla geçirilir. Bu aralıklar çeşitli renklerle boyanır. Yükselti genellikle yeşil, sarı ve kahverenginin çeşitli tonları ile, derinlikler ise açıktan koyuya mavi rengin tonları ile gösterilir.

III- Siyasi ve İdari Haritalar

Yeryüzünde veya bir kıtada bulunan ülkeleri, bir ülkenin idari bölünüşünü, yerleşim merkezlerini gösteren haritalardır. Bu haritalardan uzunluk ve alan bulmada yararlanır. Ancak yer şekilleri hakkında bilgi edinilemez.

IV- Duvar ve Atlas Haritaları

Eğitim ve öğretim amacıyla yönelik haritalardır. Ölçekleri 1 / 1.100.000'dan daha küçüktür. Dünya'nın tümünü, kıtaları veya ülkeleri gösterirler.

ÖZEL HARİTALAR

Herhangi bir uzmanlık alanına dair bilgiler içeren ve herkes tarafından kolayca anlaşılabilen, uzman kişilerin kullandığı haritalardır.

I- Araziden Yararlanma Haritaları

Bir bölgede arazinin nasıl kullanıldığını gösteren haritalardır. Bu haritalar yardımıyla ekili-dikili alanların, çayır ve mera alanlarının, orman alanlarının, bölünüşü ile kayalık, bataklık gibi kullanılmayan alanlar hakkında bilgi edinilir. Tarımın türü ve tarım ürünleri de bu haritalarda gösterilir.

II- Ekonomi Haritaları

Dünya'nın bütününe ya da bir bölümünün ekonomik özelliklerini gösteren haritalardır. Bu haritalar yardımıyla endüstri kuruluşlarının türü, sayısı, dağılışı, çalışanların sayısı hakkında bilgi edinilir.

III- Hidrografya Haritaları

Bir bölgenin su potansiyeli (akarsular, göller, yeraltı suları, kaynaklar) hakkında bilgi veren haritalardır. Bu haritalar yardımıyla akarsuların drenaj tipi, akım miktarı, kanallar, göl sularının özellikleri, yeraltı sularının türü, kaynakların türü sayısı ve verimlilik derecesi hakkında bilgi edinilir.

IV- İzoterm Haritaları

Bir bölgede, eş sıcaklıktaki noktaları birleştiren eğriye izoterm denir.

İzotermeler yardımıyla çizilen izoterm haritalarından, bir bölgedeki sıcaklık dağılışı hakkında bilgi edinilir. Sıcaklık dağılışını daha iyi gösterebilmek için, bu haritalar sıcaklık basamaklarına uygun olarak renklendirilir. Sıcak yerler için kırmızının tonları soğuk yerler için mavinin tonları kullanılır.

V- Jeomorfoloji Haritaları

Bir bölgedeki şekillenme süreci yani iç ve dış güçlerin etkisiyle oluşan yer şekilleri hakkında bilgi veren haritalardır.

Bu haritalarda faylar, yamaçlar, vadi türleri, birikinti konileri, sekiler, ovalar ve daha birçok yer şekli taranarak gösterilir. Yer şekillerinin kolay ayırt edilmesi amacıyla bu haritalar renklendirilir.

VI- Nüfus Haritaları

Dünya'nın bütününde ya da bir bölümündeki nüfusun dağılışı ve özellikleri hakkında bilgi veren haritalardır. Bu haritalarda nüfus dağılışı noktalama ile gösterilir. Nüfus yoğunluğu haritaları ise renklendirilir.

VII- Toprak Haritaları

Bir bölgenin toprak özellikleri ve dağılışı hakkında bilgi veren haritalardır. Bu haritalardan, yetiştirilecek ürünlerin belirlenmesi, buna bağlı olarak topraklardan daha iyi verim alınabilmesi gibi birçok konuda yararlanır.

